
TEATRUL ROMÂNESC DE AZI: TENDINȚE, FENOMENE, PERSONALITĂȚI

Ce ne spun recitalurile

Portretul artistului la tinerete, la bătrânețe, atelierul artistului, autoportret -- iată teme (adesea și titluri) pe care le întâlnești în creația celor mai mulți pictori. De azi și dintotdeauna, de aici și de pretutindeni. Este vorba, desigur, de nevoia mărturisirii, a unei destăinuirii explicite (pentru că, implicit, orice creație conține o destăinuire), dictată de sensibilitatea artistului, poate și de dorința permanentă de a stringe și a da mereu noi expresii comunicării intelectuale și sufletești cu publicul.

Aceeași tentație a confesiunii, a dialogului între patru ochi cu spectatorul am recunoscut-o — și ne-a interesat în mod deosebit — la câteva dintre recitalurile actoricești ale ultimelor două stagioni: **Actorul** (Mihai Mălaimare), **Autograf** (Eugen Cristea) și **Stop! În top...** Daniela (Daniela Anencov). Sînt spectacole diferite ca factură, ca personalitate (chiar dacă, aparent, ele se aseamănă), diferite și ca nivel artistic, dar ele se întîlnesc în dorința de a vorbi despre condiția actorului, despre bucurii, greutăți, neliniști, speranțe și deznădejdi „personale” pe care în mod obișnuit machiajul le acoperă pentru a contura deasupra lor bucurii, greutăți, neliniști, speranțe și deznădejdi ale personajelor.

Interpreții (poate e mai corect spus **autorii**, deși există, desigur, colaboratori; sau, și mai corect, **eroii**) recitalurilor, toți trei, sînt actori maturi, siguri pe mijloacele lor, actori pe care publicul îi cunoaște, îi recunoaște, cărora nu le-au lipsit rolurile în care să-și probeze disponibilitățile, talentul. Tocmai de aceea, dorința de a arăta ce pot, ce știu, ce-au învățat, în ce moment al devenirii lor artistice se află (dorință întru totul legi-

timă, al cărui prim beneficiar este publicul) rămîne, într-un anume sens, în planul doi al interesului, în prim-plan impunîndu-se autenticitatea, valoarea, expresivitatea și chiar, sîm nu ocolim cuvîntul, gravitatea confesiunii. Și credem că în acest punct se și despart, valoric, cele trei recitaluri. Și ne gîdim la miza mai modestă pe care și-o propune Daniela Anencov, dezvăluindu-ne mai cu seamă „mici secrete” ale scenei (din aria machiajului, a diferențierilor fizionomice prin mimică, recuzită etc.) și mai puțin marile, tulburătoarele ei taine. De aceea, confesiunea nu tînde a fi o posibilă profesiune de credință, ci rămîne la stadiul mai nepretențios al unei posibile ruorici de almanah: **Știați că...?** (...actorii se machiază, poartă pălării, peruci, utilizează luminile de scenă ș.a.m.d.). Este vorba, incontestabil, nu despre modestia posibilităților artistice (actrița a dovedit nu o dată, nu într-un singur rol, că realizarea unui recital îl este la îndemînă, că i se cuvine cu prisosință), ci despre construirea spectacolului ca o suită de momente mai mult sau mai puțin izbutite și nu ca dezvoltare coerentă, armonioasă a unei idei anume.

Machierea în fața publicului, alcătuirea unei măști de teatru în fața spectatorilor o întîlnim și în **Actorul**, dar aici scena dobîndește alte dimensiuni, ținînd de un gînd, nu de un gest. Cele câteva obiecte de recuzită, detaliile de costum sînt alese și ele pentru a fi **semne** și nu doar un joben, o redingotă, o oglindă. Puterea de sugestie ce li se acordă compune universul scenei dincoala de imaginea cunoscută de orice spectator. În **Actorul**, confesiunea este meditație, dezvăluirile nu țin de tehnica scenei, ci de trăirile artistului, de drumurile lui către sine și către alții. Mălaimare ne arată

Mihai Mălaimare („Actorul“)

ce știe, dar și ce-l frământă; cu siguranță, uneori chiar cu orgoliu, dar și cu neliniști, cu sentimentul unei necesare limpeziri ulterioare.

Tot la condiția actorului se referă și **Autograf**, dar unghiul, punctul de plecare și, inevitabil, concluzia sînt altele. Eugen Cristea ne vorbește despre actorul Eugen Cristea și nu este în această afirmație nici o undă de maliție, nici o dezaprobare ascunsă. Pentru că mărturisirea izvorăște spontan, sincer, cu luciditate, dar și candoare, nu din lipsă de modestie, ci pareă din dorința confruntării cu un prieten asupra drumului profesional parcurs. Momentele de pantomimă, de dans, muzică, imitații apar mai mult ca o recapitulare a unor etape sau încercări (nepărăsite acum, desigur, dar aflate la ceasul necesarei înmănunchieri într-un tot), și mai puțin ca o „demonstrație de forțe”. Și dacă, după ce au văzut **Actorul**, spectatorii se vor simți îndemnați să privească mai cu luare-aminte, mai fără prejudecăți (în roz sau în negru), pe autorii unor personaje care i-au captivat; și dacă, după ce au fost părtași la convorbirea „de suflet” din **Autograf**, spectatorii vor reuși să discearnă cu mai mare finețe în amalgamul de trăiri, experiențe, disponibilități topite într-un rol, chiar într-un rol de mică întindere; și dacă scriitorii și oamenii de teatru se vor convinge cit de interesantă experiență artistică este scrierea

Daniela Anencov („Stop! In top... Daniela“)

Eugen Cristea („Autograf“)

unui text pentru un actor anume (Mircea Dinescu pentru **Actorul** și George Arion pentru **Autograf**) inseamnă că avem suficiente temeiuri să aplaudăm inițiativa de a încredința actorilor „povara” unui recital, a unui „portret al artistului la maturitate”. Sau, de ce nu? și la tine-rețe.

Cristina DUMITREȘCU